

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2001/1630
Karar No : 2003/4242

Davacı : Sabah Yayıncılık A.Ş.

Vekili : Av.Tekin Pekince

Teşvikiye Cad., No:123 80200 -Teşvikiye/İSTANBUL

Davalı : Rekabet Kurumu Başkanlığı

Bilkent Plaza,B-3 Blok - Bilkent/ANKARA

Vekili : Av.Ayperi Samantır-Aynı adreste

İstemin Özeti : Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş., Milliyet Gazetecilik A.Ş.,

Sabah Yayıncılık A.Ş. ve Simge Yayıncılık ve Dağıtım A.Ş.'nin, günlük yayın yapan siyasi gazeteler ve spor gazeteleri pazarlarında, Hürriyet, Milliyet, Sabah ve Taraftar-Fotomaç, Fanatik gazetelerinin satış fiyatlarını kendi bağımsız davranışları yerine geçen uyumlu eylemler ile belirlediklerinden bahisle, 4054 sayılı Yasanın 16. maddesinin 2. fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanmasına ilişkin Rekabet Kurulu'nun 17.7.2000 tarih ve 00-26/291-161 sayılı kararının davacıya ilişkin kısmının, soruşturma konusu yapılan gerek Sabah Gazetesi ve gerekse Taraftar-Fotomaç Gazetesinin, Sabah Yayıncılık Anonim Şirketi ile hiç bir ilgisinin bulunmadığı, soruşturma döneminde Sabah Gazetesinin imtiyaz hakkı sahibinin "Bilgi Yayıncılık Anonim Şirketi", Taraftar-Fotomaç Gazetesinin imtiyaz hakkı sahibinin de "Dinç Bilgin" olduğu, 4054 sayılı Yasanın 41. maddesi gereğince Öneri Raporunun 10 günlük yasal süre içinde görüşülmediği, soruşturma açılmasına ilişkin kararın bu sebeple Yasaya aykırı olduğu, öneri raporunun Kurul'a 10.1.1998 tarihinde teslim edildiği, Kurul'un 4.2.1999 tarihinde soruşturma açılmasına karar verdiği, 4054 sayılı Kanununun 41. maddesinde belirtilen 10 günlük süre aşılmış olduğundan Kurul'un soruşturma açılmasına ilişkin kararının hukuka aykırı olduğu, 4054 sayılı Yasanın 43/1. maddesi uyarınca soruşturmanın 6 ay içinde tamamlanmasının şart olduğu, soruşturmaya Kurul'un 4.2.1999 tarihli toplantısında alınan kararla başlandığı, Kurul'un 13.7.1999 tarihinde soruşturma süresinin 6 ay uzatılmasına karar verdiği, soruşturma kurulunun rapor tarihinin ise 4.2.2000 tarihi olduğu, 6 aylık uzatmayla raporun en geç 13.1.2000 tarihinde düzenlenmiş olması gerektiği, dolayısıyla sürenin aşıldığı, idarece Türkiye'deki gazete yayıncılığının diğer sektörlerle eşit tutulduğu ve sektörün kendine özgü özelliklerinin dikkate alınmadığı, gazete ve gazete yayıncılığını başka başka ticari ürün ve ticari işletme gibi ele alıp değerlendirme yapıldığında varılan sonuçların doğal olarak yanlış olacağı, Rekabet Kurulu Kararında kamu yararı ilkesinin dikkate alınmadığı, basın piyasasında gazete fiyatlarının yıllardır birbirine paralel gittiği ve asla satış fiyatlarının üretim maliyetlerinin üzerinde olmadığı, bunun nedeninin ise, halkın satın alma gücü olduğu, Milliyet Gazetecilik A.Ş.'nde elde edilen ve uyumlu eyleme dayanak olarak gösterilen bir takım belgelerin imza içermediği, bu nedenle bu belgelerden uyumlu eylem anlamının çıkarılamayacağı, anılan belgelerdeki ifadelerin bir çoğunun uyumlu eylemi değil rakibin davranışlarını kontrol etmenin ifadesi olduğu, fiyat hareketleri ile ilgili bazı hataların bulunduğu ve uyumlu eylemin tesbitinin tamamen yanlış ve önyargılı olduğu, üç buçuk yılı aşan bir sürede soruşturma konusu üç

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2001/1630

Karar No : 2003/4242

gazetenin yalnızca sekiz kez aynı günde fiyat artışı yaptıkları, 1990-1995 yılları arasındaki fiyat değişimlerinde de en az bu kadar aynı tarihte fiyat artışı yapıldığı ve piyasanın teamülü haline gelen bu uygulamanın varlığına ilişkin delil ve savunmaların dikkate alınmadığı, karara esas alınan tablodaki fiyat düşüşlerinin aynı tarihlerde gerçekleşmediği, satış fiyatları arasında zaman zaman iki veya üç kata varan farklar olduğu, uyumlu eylem gerçekleşmiş olsaydı fiyat artışları gibi fiyat indirimlerinin de aynı tarihte gerçekleştirilmesinin gerekeceği, gazete fiyatlarının halkın alım gücüne bağlı olduğu, toplam satışın (tirajın) fiyat hareketlerinden çok hassas olduğu, herhangi bir gazetenin diğer gazetelerin üzerinde bir fiyatla satılmasının tirajı düşüreceği, bunun da reklam gelirlerinin azalması sonucunu doğuracağı, soruşturma konusu olmayan teşebbüslerin de hiç bir engel olmamasına karşın diğer gazetelere göre paralel fiyatlar izledikleri, Türkiyede enflasyonist ekonomi yapısında bazı ürünlerin fiyatlarının otomatikçe bağlandığı, halkın alım gücünün düşük olması nedeniyle fiyatların artırılamadığı, oysa uyumlu eylemde bulunma amacının arkasından fiyatın daha yüksek seviyelere çıkarılması iradesinin var olması gerektiği, gayri safi cirosu yüksek olmasına karşın faaliyetlerin türü ve mal maliyetlerinin de yüksek olması nedeniyle kar marjı düşük bir ticari işletme oldukları, bu nedenle para cezasının yüksek olduğu iddialarıyla iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Gazetelerin uzun yıllardan beri hep aynı veya yakın fiyatları uygulamış olabileceği, ancak yapılan saptamanın salt fiyatların aynı olması değil tarafların, Rekabet Hukukuna aykırı olarak bu fiyatları belirlemek için zaman zaman biraraya gelerek toplantılar yaptıkları, bu toplantılarda alınan kararların ise bazı dönemler uygulanmamakla birlikte bazı dönemlerde de uygulandıkları hususlarının toplantı notlarıyla ispat edildiği, Kanuna aykırı bir davranış olan, rakiplerle biraraya gelmek suretiyle fiyatların belirlenmesinin kamu yararıyla ilgisi bulunmadığı, gazete yayıncılığında gelir unsurunun sadece gazete satışlarından değil reklam ve ilanlardan da oluştuğu, 4054 sayılı Kanunun yürürlüğünden önceki rekabet karşıtı davranışlara yaptırım uygulamanın mümkün olmadığı, dolayısıyla Kurumun sadece Kanunun yürürlük tarihinden sonraki eylemler bakımından ihlalin olup olmadığını araştırdığı, Milliyet Gazetesinde elde edilen İcra Kurulu toplantı notlarında şirket yöneticilerinin imzaları bulunmasa dahi, bu belgelerin şirkette elde edilen kararlarda yer alan ve Hürriyet-Milliyet ve Sabah Gazeteleri arasındaki uyumlu eyleme yönelik görüşmelerin yer aldığı gösteren ve 4054 sayılı Kanunun 59/2. maddesi çerçevesinde kullanılması mümkün olan ispat vasıtalarından biri olduğu, bu toplantı notlarında belirtilen tarihlerde fiyat değişikliklerinin gerçekleştirildiği, bu tip davranışların rekabet hukukunda rakibin davranışlarını kontrol etmek değil, biraraya gelen tarafların rekabetçi davranışlarının koordinasyonu olarak değerlendirildiği, Hürriyet ile Sabah'ın ve Milliyet ile Sabah'ın aynı günde fiyat artışı yaptıkları gibi, bir gün yada bir kaç gün arayla her üç gazetenin de fiyat artışı yaptığı, uyumlu eylemin gerçekleşmesi için fiyatların mutlaka aynı günde artırılmasının gerekmediği, önemli olanın fiyatların paralel gitmesi ve bunu gösteren korelasyon olduğu, siyasi gazete pazarında belli

dönemlerde çok kısa süreler için farklı fiyatlar uygulanırken, spor gazeteleri piyasalarında 1997 yılından itibaren sürekli bir paralellik olduğu, soruşturma açılmasına karar verildikten sonraki tarihlerde gerçekleşen fiyat değişimlerine yer verilmesinin hukuka uygun olduğu, çünkü ihlalin soruşturma açıldıktan sonra sona ermesinin, cezada indirim sebebi olacağı, anlaşarak birlikte fiyat belirleme durumunda tiraj kaybı ihlalinin büyük ölçüde bertaraf edileceği, uyumlu eylemde her zaman fiyatların yükselmediği öne sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

D.Tetkik Hakimi : Özden Atabek

Düşüncesi : Dava dosyası ve eki soruşturma raporundan, Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş., Milliyet Gazetecilik A.Ş., Sabah Yayıncılık A.Ş. ve Simge Yayıncılık ve Dağıtım A.Ş.'nin, günlük yayın yapan siyasi gazeteler ve spor gazeteleri pazarlarında, Hürriyet, Milliyet, Sabah ve Taraf, Fotomaç, Fanatik gazetelerinin satış fiyatlarını kendi bağımsız davranışları yerine geçen uyumlu eylemler ile belirledikleri anlaşıldığından, davacı şirket hakkında 4054 sayılı Yasanın 4/a maddesinin ihlalinden dolayı aynı Yasanın 16. maddesi uyarınca para cezası verilmesi işleminde hukuka aykırılık bulunmadığından davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Mehmet Karaoğlu

Düşüncesi : Dava, davacı şirketin, günlük yayın yapan siyasi gazeteler ve spor gazeteleri pazarlarında, gazetesinin satış fiyatlarını kendi bağımsız davranışları yerine geçen uyumlu eylemler ile belirlediği ve bu suretle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4.maddesinin (a) bendini ihlal ettiği gerekçesiyle, Kanunun 16/2.maddesine göre idari para cezası ile cezalandırılmasına ve uyumlu eylemlere derhal son verilerek satış fiyatlarını bağımsız kararlarıyla belirlemesi gerektiğinin davacıya bildirilmesine ilişkin 17.7.2000 tarihli ve 291-161 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Yasanın 1.maddesinde; bu Kanunun amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiş, 4.maddesinde de, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu, özellikle bu sonucu sağlayacak şekilde, mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesinin hukuka aykırı ve yasak eylemlerden olduğu, bir anlaşmanın varlığının ispatlanmadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesinin, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil edeceği, ekonomik ve rasyonel

gerçeklere dayanmak koşuluyla tarafların uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabileceği belirtilmiş bulunmaktadır.

Aktarılan bu yasa hükümlerine göre, doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan uyumlu eylemlerin hukuka aykırı ve yasak olduğu, keza bu amaç taşınmasa dahi rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisi doğuran yahut doğurabilme olasılığı bulunan uyumlu eylemlerin yasak olduğu açıktır.

Anılan yasanın 16/2. maddesinde ise; bu Kanunun 4 ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği sabit olanlara yasa maddesinde belirtilen miktarda para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan aynı yasanın 9.maddesinde de; kurulun, bu kanunun 4, 6 ve 7.maddelerinin ihlal edildiğini tesbit etmesi durumunda, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine.... "rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunması için yerine getirilmesi ya da kaçınılması gereken davranışları kapsayan bir karar" bildireceği hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; uyuşmazlık konusu dönemde davacı şirketin, sahibi bulunduğu gazetenin satış fiyatlarını kendi bağımsız davranışları ile belirlemediği; fiyat artışı belirlerken, "Hürriyet, Milliyet, Sabah ve Tarafar-Fotomaç, Fanatik" gazetelerinin işbirliği içerisinde oldukları ve bu işbirliğinin bağımsız karar almaları imkanını ortadan kaldırdığı, kendi bağımsız davranışları yerine geçen uyumlu eylemler ile fiyat artışı belirledikleri ve böylece rekabetin engellenmesine neden oldukları anlaşılmaktadır.

Bu durumda; davacının sabit olan söz konusu eylemleri nedeniyle, kendisine yasada öngörülen tutarda idari para cezası verilmesine ve uyumlu eylemlere derhal son verilmesinin bildirilmesine ilişkin Rekabet Kurulu Kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

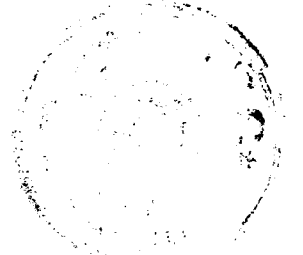
Davacının; idarenin iç işleyişi ile ilgili bulunan süreler yönünden, şekle ilişkin iddiaları ile esasa ilişkin aksi yöndeki iddiaları ise yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, duruşma için taraflara önceden bildirilmiş bulunan 4.11.2003 tarihinde, davacı vekili Av.Tekin Pekince'nin, davalı Rekabet Kurumu Başkanlığını temsilen Av.Ayperi Samantır'ın geldikleri, Danıştay Savcısının hazır olduğu görülmekle açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra taraflara son kez söz verilip, duruşma tamamlandı. Dava dosyası incelenip, gereği görüldü:

Dava, Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş., Milliyet Gazetecilik A.Ş., Sabah Yayıncılık A.Ş. ve Simge Yayıncılık ve Dağıtım A.Ş.'nin günlük yayın yapan siyasi gazeteler ve spor gazeteleri pazarlarında, Hürriyet, Milliyet, Sabah ve Tarafar-Fotomaç, Fanatik

gazetelerinin satış fiyatlarını kendi bağımsız davranışları yerine geçen uyumlu eylem ile belirlediklerinden bahisle 4054 sayılı Yasanın 16. maddesinin 2. fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanmasına ilişkin Rekabet Kurulu'nun 17.7.2000 tarih ve 00-26/291-161 sayılı Kararının davacıya ilişkin kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

Davacı şirket tarafından, 4054 sayılı Yasanın 41. maddesi gereğince Öneri Raporunun 10 günlük yasal süre içinde görüşülmediği, ayrıca soruşturmanın 6 ay uzatılması sonucunda soruşturmanın en geç 13.1.2000 tarihinde bitirilerek raporun düzenlenmesi gerekirken bu sürenin aşılması, dolayısıyla dava konusu kurul kararının iptal edilmesi gerektiği öne sürülmektedir.

Kanunun 41. maddesinde, öneri raporunun Kurul'a teslimini takip eden 10 gün içinde Kurul'un toplanacağı ve soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar vereceği öngörülmüş olmasına karşın, dava konusu olayda 15.1.1999 tarihli öneri raporu aynı tarihte Rekabet Kurulu'na teslim edilmiş ve 10 günlük süre geçirildikten sonra Kurul'un 4.2.1999 tarihli toplantısında görüşülmüş ise de; dava konusu Rekabet Kurulu Kararına konu soruşturulan olayın niteliği ve önemi gözönüne alındığında, soruşturma sürecine hız kazandırmak, Kurulun işleri süratli karara bağlamasını sağlamak amacıyla getirilen ve iç uygulamaya yönelik bu 10 günlük sürenin aşılması dava konusu Kurul kararını sakatlayan ve bu haliyle sonuca etki eden bir husus olarak görülmemiştir.

Yasanın 43. maddesinde ise, soruşturma yapılmasına karar verildiği takdirde, Kurul'un, görevli raportör veya raportörlerle birlikte soruşturmayı yürütecek kurul üyesi veya üyelerini de belirleyeceği, soruşturmanın en geç 6 ay içinde tamamlanacağı, gerekli görüldüğü hallerde bir defaya mahsus olmak üzere Kurul tarafından 6 aya kadar ek süre verilebileceği kuralına yer verilmiştir.

Dava konusu olayda, soruşturma açılmasına 4.2.1999 tarihinde karar verildiği, 13.7.1999 tarihli Kurul kararıyla soruşturma süresinin 6 ay uzatıldığı ve soruşturmanın 4.2.2000 tarihinde tamamlandığı anlaşılmaktadır. Uzatılan sürenin sona ermesinden 4 gün sonraki bir tarihi taşıyan soruşturma raporunda, yukarıda belirttiğimiz hususlar karşısında, dava konusu olaya özgü olarak soruşturma raporunu hukuka aykırı kılacak, uyuşmazlık konusu olayda sonuca etki edecek bir husus görülmemiştir.

Ayrıca, davacı tarafından Sabah Gazetesi ve Tarafar-Fotomaç Gazetelerinin Sabah Yayıncılık Anonim Şirketi ile hiç bir ilgisi bulunmadığı, bu gazetelerin imtiyaz hakkı sahibinin Dinç Bilgin olduğu iddia edilmekte ise de, soruşturma ve dava dosyasındaki bilgi ve belgeler karşısında, bu iddia da yerinde görülmemektedir işin esasının incelenmesine geçildi:

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4'ncü maddesinde, "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma yada kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve

eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.

Bu haller, özellikle şunlardır:

a.Mal veya hizmetlerin alım yada satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,

b.Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,

c.Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,

d.Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,

e.Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,

f.Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetinde alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arzedilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi,

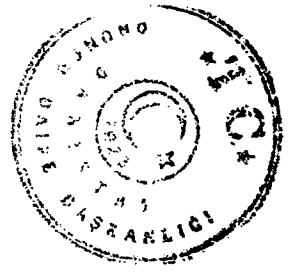
Bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder.

Ekonominin ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla taraflardan her biri uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir" hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümle, belirli bir mal ve hizmet piyasasında ~~den~~ veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı bulunarak açıkca yasaklanmış olup; 16. madde hükmü ile 4. maddede yasaklanmış davranışları gerçekleştirdikleri Kurul Kararı ile tesbit edilenlere para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, Uluslararası Moda Yayıncılık A.Ş.'nin, "Hürriyet, Milliyet ve Sabah Gazetelerinin satış fiyatlarını, aynı tarihlerde veya bir gün ara ile aynı oranda arttırdıkları ve bu uygulamayı belirli aralıklarla devam ettirdikleri, gazete fiyatlarının uzunca bir süredir birlikte belirlenmesinin sözkonusu üç gazetenin oluşturduğu bir teşebbüs birliği vasıtasıyla gerçekleştirildiği iddialarını içeren şikayet dilekçesi üzerine önaraştırma yapıldığı, akabinde 4.2.1999 tarihli kurul toplantısı ile soruşturma açılmasına karar verildiği, 4.2.2000

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/1630
Karar No : 2003/4242

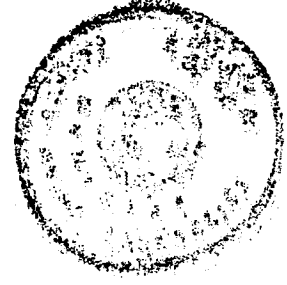
tarihinde tamamlanan soruşturma sonucu düzenlenen raporun Kurulda görüşüldüğü ve Kurulca; önaraştırma sırasında elde edilen belgelerden Doğan ve Bilgin gruplarının zaman zaman biraraya geldikleri ve uygulayacakları davranışlar üzerinde tartıştıkları, elde edilen belgelerde günlük siyasi gazete ve spor gazetelelerinde uygulanacak ve uygulanan reklam tarifelerine ilişkin kararlar alındığının gözlemlendiği, her üç gazetenin de, 16.11.1995, 12.12.1995, 13.1.1996, 14.4.1996, 1.6.1996, 29.11.1997, 20.12.1997, 14.12.1998 tarihlerinde tam sekiz kez aynı tarih ve oranda fiyat artışı gerçekleştirdiği, ayrıca 26.6.1995 tarihinde Hürriyet ve Sabah Gazeteleri, 7.2.1997 tarihinde ise Milliyet ve Sabah Gazetelerinin aynı gün ve miktarda fiyat artışı gerçekleştirdiği, bazı dönemlerde bu üç gazetenin birbirine çok yakın tarihlerde aynı miktarlarda artış yaptığı, 1994 yılından sonra gazete fiyatlarının sürekli olarak artmadığı, bazı dönemlerde de azaldığı, soruşturmanın ilgili olduğu dönemde gerçekleşen fiyat hareketlerine ait korelasyon katsayıları incelendiğinde, aynı ekonomik birlik içinde yer alan Hürriyet ve Milliyet gazetelerinin fiyatları arasındaki korelasyon kat sayısının, 0,99 olduğu; Hürriyet ve Sabah Gazeteleri fiyatları arasında 0.91 ve Milliyet ve Sabah Gazeteleri fiyatları arasında ise 0.90 olarak gerçekleştiğinin görüldüğü, bu rakamlardan, aynı grup içinde yer alan Hürriyet ve Milliyet Gazeteleri arasında fiyat politikaları açısından tam bir uyum bulunduğunun anlaşıldığı, ayrıca sabah gazetesinin fiyatını 40.000.TL'ye indirdiği 3.3.1997 tarihinden 6.4.1997 tarihine kadar yaklaşık bir aylık dönemde Hürriyet ve Milliyet gazetelerinin fiyat indirimine gitmediğinin, hatta fiyatlarını önce 90.000.TL., sonra da 120.000.TL'ye çıkardıklarının ve bu bir aylık dönem sonunda tekrar Sabah Gazetesi ile fiyatlarını paralel hale getirdiklerinin, bu dönemde hafta içi ve hafta sonu fiyatlarında Bilgin grubunun farklılaştırmaya gittiğinin, fakat Doğan grubunun bu yöntemi tercih etmediğinin tesbit edildiği, bu nedenle, mevcut fiyat hareketleri verilerinden, bu bir aylık dönem çıkarılarak korelasyon katsayıları tekrar hesaplandığında Hürriyet,Sabah 0.94; Milliyet-Sabah 0.94; Hürriyet-Milliyet 0.99 olarak tesbit edilerek, Sabah Gazetesinin fiyat hareketleri ile Milliyet ve Hürriyet Gazetelerinin fiyat hareketleri arasındaki paralelliğin daha çarpıcı hale geldiği, aynı şekilde spor gazetelerinin fiyat hareketlerinin çok daha paralel bir seyir izlediği sonuca varıldığı, paralel fiyatlandırmanın zorunlu olmadığı, siyasi gazetelerde ve spor gazetelerinde çok kısa dönemler haricinde, fiyatların birbirine çok yakın hatta fiyat artış oran ve tarihlerinin aynı olduğunun tesbit edildiği, haklarında soruşturma yürütülen tarafların genellikle maliyet rakamlarının birbirlerinden farklı olduğunun görüldüğü, bu nedenle gazete fiyatlarının aynı seviyede tutulmasının maliyetlerin aynı olduğu gerekçesine dayandırılmayacağı, tirajları dolayısıyla gazete satış gelirleri birbirine yakın olan ancak reklam gelirleri birbirinden farklı olan Hürriyet, Milliyet ve Sabah Gazetelerinin Fiyatlarını aynı seviyede tutmalarını, fiyatlarını aynı günde ve aynı oranda artırmalarını benzer maliyetlere dayandırmalarının ekonomik ve rasyonel bir gerekçe olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığı, dağıtım kanalı ve bayiler aracılığı ile rakibin fiyat stratejilerinin öğrenildiği, bu nedenle de fiyat artışlarının aynı tarihe denk geldiği savunmasının

ise, yapılan fiyat artışlarının, raportörler tarafından yapılan yerinde inceleme esnasında elde edilen ve fiyat değişikliği yapılacağına ilişkin bilgiler içeren toplantı notlarındaki tarihlerden sonra gerçekleşmesini açıklamaktan uzak olduğu, özellikle 1997 yılında taraflarca fiilen uygulanan fiyatların enflasyon ve hammadde fiyatlarının yükselmesi sonucu ortaya çıkan maliyet artışlarıyla da açıklanmasının mümkün olmadığı, çünkü, bu dönemde, fiyatların oldukça yüksek oranlarda aşağı çekildiği ve bu durumun yaklaşık on ay kadar devam ettiği, bu dönemde ortaya çıkan fiyat düşüşleri ve yıl sonuna doğru tekrar indirim öncesindeki fiyat seviyesine yükselmelerinin tarafların benzer maliyet yapılarına sahip olmaları ile izah edilemeyeceği, soruşturmaya konu günlük siyasi ve spor gazeteleri pazarlarının oligopolistik bir özellik taşıdığı, her iki grubun da malzeme teminini yurtdışından sağlamaları nedeniyle benzer maliyet yüküyle karşı karşıya kaldığını ancak, özellikle reklam gelirlerindeki farklılığın maliyet yapılarına ve dolayısıyla fiyata etki ettiği, bu nedenle maliyetlerin belli kalemlerinin benzer olması iki grubun belli dönemlerde aynı fiyat düzeyinde satılmasını hatta bazı dönemlerde (tarihlerde) aynı gün ve oranda artış yapılmasını haklı çıkaracak nitelikte bulunmadığı, belli dönemlerde, her iki grubun bazı oligopolist piyasalarda sıkça yaşanan fiyat ve fiyat dışı rekabete girdiklerinin anlaşıldığı, ancak bu durumun kısa sürdüğü ve fiyatların benzer, hatta, aynı düzeye geri döndüğü, siyasi gazete pazarında belli dönemlerde çok kısa süreler için farklı fiyatlar uygulanırken spor gazeteleri pazarında 1997 yılından itibaren sürekli bir paralelliğin bulunduğu, taraflarca, rakip teşebbüsün zam sirkülerini dağıtım şirketlerine en az iki gün önceden duyurduğu ve alt bayilerinde iki grubun ortağı olmaları nedeniyle iki saat gibi kısa bir sürede rakiplerin fiyat artışlarının öğrenildiği ve bu doğrultuda fiyat artışı yapıldığı ifade edilmekte ise de; bu durumun, tarafların biraraya gelerek fiyat konusunda çeşitli kararlar aldıklarını gösteren belgelerin varlığını açıklayamadığı, gazete fiyatlarının belirlenmesiyle ilgili toplantılar yapıldığı, bu konuda kararlar alındığı, hatta uygulamaya geçildiği dikkate alındığında, gruplar arasında günlük siyasi ve spor gazeteleri pazarında işbirliği olduğunun açıkça anlaşılabilceği, bu işbirliği ve yapılan toplantıların, firmalar arasında rekabetin temelini oluşturan "bağımsız olarak karar alma" gerekliliğini ortadan kaldırdığı, 4054 sayılı Kanunun 4.maddesinin genel olarak yasaklanan faaliyetleri sayarken, 3.fıkrasında uyumlu eylem karinesinin açıklandığı, Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş., Milliyet Gazetecilik A.Ş., Sabah Yayıncılık A.Ş ve Simge Yayıncılık ve Dağıtım A.Ş'nin günlük yayın yapan siyasi gazeteler ve spor gazeteleri pazarlarında, Hürriyet, Milliyet, Sabah ve Taraf - Fotomaç - Fanatik gazetelerinin satış fiyatlarını kendi bağımsız davranışları yerine geçen uyumlu eylemler ile belirledikleri, tarafların bu eylemlerinin 4054 sayılı Kanunun 4/a maddesine uygunluk gösterdiği belirtilerek, teşebbüslerin 1997 yılı ciroları esas alınmak üzere 4054 sayılı Kanunun 16.maddesinin 2.fıkrası gereğince takdiren bu ciroların %0.5'i oranında (davacıya 183.397.025.555.-TL. tekabül ediyor) idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Dava dosyasında bulunan Hürriyet-Milliyet ve Sabah Gazetelerinin

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/1630
Karar No : 2003/4242

25.6.1995-14.12.1998 tarihleri arasındaki fiyat hareketleri ile Tarafar-Fotomaç ve Fanatik Gazeteleri (7.5.1997-17.4.1999) ile Radikal ve Yeni Yüzyıl Gazetelerinin (13.10.1996-16.3.1998) fiyat hareketlerine ilişkin tabloların incelenmesinden; aynı yayın grubuna ait Hürriyet ve Milliyet Gazetelerinin fiyatlarının çoğunlukla aynı gün, aynı miktarda arttığı veya azaldığı, farklı bir yayın grubuna ait Sabah Gazetesinin ise 3.5 yıllık dönemde diğer iki gazete ile sekiz kez aynı tarihte ve oranda fiyat artışı gerçekleştirdiği, ayrıca bir kez Hürriyet, bir kez de Milliyet Gazetesi ile aynı gün ve miktarda fiyat artışı yapıldığı, bunların dışında Sabah Gazetesinin 16.3.1998 tarihinde diğer iki gazeteden bir gün sonra gazete fiyatını, diğer iki gazete ile aynı miktarda artırarak eşitlediği, bu dönemlerin dışında bazı dönemlerde gazeteler arasında fiyatların farklılaştığının görüldüğü, ancak en kısa sürede bu farkların kapatılarak birbirlerine paralellik sağlandığı, Radikal ve Yeni Yüzyıl ile Tarafar-Fotomaç ve Fanatik Gazetelerinde ise fiyat artışlarının hemen hemen aynı gün ve miktarda arttığı görülmektedir.

Davacı tarafından, dağıtım kanalı ve bayiler aracılığı ile rakibin fiyat stratejilerinin öğrenildiği, bu nedenle fiyat artışlarının aynı tarihe denk geldiği belirtilerek uyumlu eylem içinde bulunmadıkları önce sürülmekte ise de, tarafların içerisinde bulunduğu şartlar, ekonomik durum ve gazete piyasasının durumu, tarafların menfaatlerinin ortak olduğu hususları gözönüne alınarak olay bir bütün halinde değerlendirildiğinde, her iki grubun nadiren fiyat ve promosyon gibi konularında rekabete girdikleri görülmekle birlikte, bu durumun fazla sürmediği ve en kısa sürede gazete fiyatlarında bir paralellik sağlandığı, hatta bazı dönemlerde fiyatların eşitlendiği, spor ve siyasi gazetelerde ise fiyatlardaki uyumun çok daha bariz olduğu anlaşılmakta olup; gerek fiyatlardaki yükseliş ve düşüş oranlarının hemen hemen benzer olması, artış ve düşüşlerin yakın aralıklarda birbirini takip etmesi, fiyat hareketlerine ait korelasyon katsayılarının 0.91 ve 0.99 arasında gerçekleşmesi ve gerekse her ne kadar imzasız da olsa Milliyet Gazetecilik A.Ş.'nde yapılan incelemeler sırasında elde edilen İcra Kurulu Kararlarının bu hususu desteklemesi karşısında rakip teşebbüslerin hareketlerini etkileyen oranların bağımsız hareket etme durumlarını ortadan kaldıran bir ortak tavır içinde bulunulduğu, fiyatların uyumlu eylem ile belirlendiği sonucuna varıldığından, 4054 sayılı Yasanın 16/a maddesi uyarınca para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu Kararı hukuka aykırı bulunmamıştır.

Öte yandan, 1997 yılı ciroları esas alınmak üzere bu ciroların %0.5'i oranında idari para cezası ile cezalandırılan davacı bu miktarın fahiş olduğunu iddia etmekte ise de, 4054 sayılı Yasanın 16'ncı maddenin 2. fıkrasındaki, "Bu Kanunun 4. ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği Kurul Kararları ile sabit olanlarla bu Kanunun 11 inci maddesinin (b) bendinde yazılı davranışlarda bulunanlara ikiyüz milyon liradan aşağı olmamak

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/1630
Karar No : 2003/4242

üzere, ceza verilecek teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri ve/veya bu birliklerin üyelerinin bir yıl önceki mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin yüzde onuna kadar para cezası verilir" hükmü karşısında, bu iddia yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, kararın verildiği tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre 520.000.000.lira avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine 4.11.2003 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Zafer	Serap	Ali	Ahmet	Suna
KANTARCIOĞLU	AKSOYLU	ÖZTÜRK	BAŞPINAR	TÜRKOĞLU
			(X)	

ALİ GIBİDİ

AYRIŞIK OY

Dava, Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş., Milliyet Gazetecilik A.Ş., Sabah Yayıncılık ve Dağıtım A.Ş.'nin günlük yayın yapan siyasi gazeteler ve spor gazeteleri pazarlarında, Hürriyet, Milliyet, Sabah ve Taraf, Fotomaç, Fanatik gazetelerinin satış fiyatlarını kendi bağımsız davranışları yerine geçen uyumlu eylemler ile belirlediklerinden bahisle, 4054 sayılı Kanunun 4/a maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle aynı Kanunun 16/2. maddesine göre idari para cezası ile cezalandırılmalarına ve uyumlu eylemlere derhal son verilerek satış fiyatlarını bağımsız kararlarıyla belirlemeleri gerektiğinin davacılara bildirilmesine ilişkin 17.7.2000 tarihli Rekabet Kurulu Kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Yasanın 1.maddesinde; bu Kanunun amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiş, 4.maddesinde de, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu, özellikle bu sonucu sağlayacak şekilde, mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesinin hukuka aykırı ve yasak eylemlerden olduğu, bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesinin, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil edeceği, ekonomik ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla tarafların uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabileceği belirtilmiş bulunmaktadır.

Aktarılan bu yasa hükümlerine göre, doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan uyumlu eylemlerin hukuka aykırı ve yasak olduğu, keza bu amaç taşınmasa dahi rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisi doğuran yahut doğurabilme olasılığı bulunan uyumlu eylemlerin yasak olduğu açıktır.

Anılan yasanın 16/2. maddesinde ise; bu Kanunun 4 ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği sabit olanlara yasa maddesinde belirtilen miktarda para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan aynı yasanın 9.maddesinde de; kurulun, bu kanunun 4, 6 ve 7.maddelerinin ihlal edildiğini tesbit etmesi durumunda, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine.... "rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunması için yerine getirilmesi ya

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/1630
Karar No : 2003/4242

da kaçınılması gereken davranışları kapsayan bir kararı" bildireceği hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Gazetelerdeki fiyat artışının 3.5 yılda sadece 8 kez aynı gün, aynı miktarda artması, gazete piyasasının gazete fiyatlarındaki artışlardan haberdar olunacak şekilde şeffaf olması, piyasanın ve teşebbüslerin aynı özelliklere sahip olmaları nedeniyle yeknesak fiyat artışlarının doğal olması, fiyatlardaki benzerliğin oligopol piyasasının özelliğinden kaynaklanması karşısında uyumlu eylemden dolayısıyla 4054 sayılı Kanununun 4/a maddesine aykırı bir durumdan sözedilemeyeceğinden Rekabet Kurulu Kararının iptali gerektiği oyuyla karara katılmıyorum.

Üye
Ahmet BAŞPINAR

NM/27.1.2004.
17.2.2004